

OPRACOWANIE PYTANIA

Heroizm jako postawa człowieka w zmaganiu się z losem. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów *Iliady* Homera. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Homer, *Iliada*

EPOKA

Starożytność

ŹRÓDŁO

ustna.odrabiamy.pl

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

1 O co tak naprawdę pyta komisja

Sedno tematu to nie odwaga w walce, lecz świadoma postawa wobec przeznaczenia: homerycki heros wie, że jego los jest przesądzony, a mimo to podejmuje walkę, bo stawką jest honor i pośmiertna sława. Heroizm oznacza tu zgodę na cenę, jaką trzeba zapłacić za wierność sobie.

SŁOWA KLUCZE POLECENIA

heroizm

Nie sama odwaga w walce, lecz gotowość podjęcia działania mimo pewności klęski, w imię honoru, obowiązku i sławy. Komisja oczekuje, że pokażesz go jako świadomy wybór, a nie brak strachu.

postawa

Sposób, w jaki człowiek odnosi się do sytuacji: co wie, co czuje, co wybiera. Słowo każe analizować decyzje bohaterów, a nie przebieg wydarzeń.

zmaganie się z losem

Konfrontacja z przeznaczeniem, które w świecie Homera jest nieodwołalne (znane z przepowiedni, wyroków bogów). Człowiek go nie pokona, ale może wybrać, jak wobec niego stanie.

KOMISJA CHCE USŁYSZEĆ

- ✓ Odpowiedź na pytanie, na czym polega heroizm bohaterów Homera wobec przeznaczenia, którego nie mogą zmienić.
- ✓ Co najmniej dwie sceny z *Iliady* omówione pod tezę, na przykład pożegnanie Hektora z Andromachą i jego pojedynek z Achillesem, uzupełnione o wybór Achillesa lub prośbę Priama.
- ✓ Kontekst pokazujący inne ujęcie bohaterstwa wobec losu oraz wnioski o tym, czym mierzy się wielkość człowieka w literaturze.

2 Co wziąć z lektury i jaki kontekst wybrać

Z LEKTURY BAZOWEJ

- Pożegnanie Hektora z Andromachą: żona błaga, by nie wracał do walki, bo zostanie wdową, a syn Astyanaks sierotą. Hektor odpowiada, że wstyd nie pozwala mu unikać boju, przewiduje upadek Troi i niewolę żony, a jednak wybiera obowiązek obrońcy. Heroizm jako świadomy wybór obowiązku mimo znajomości losu – kluczowa scena dla tematu.
- Achilles i jego wybór: matka, bogini Tetyda, zapowiada mu, że jeśli zabije Hektora, sam wkrótce zginie. Achilles po śmierci Patroklosa mimo to wraca do walki, bo woli krótkie życie w chwale niż długie w zapomnieniu. Heroizm jako wybór sławy ponad życie – ale też gniew, który prowadzi do okrucieństwa.
- Pojedynek Hektora z Achillesem: Hektor początkowo ucieka wokół murów, ale gdy Atena podstępem odbiera mu nadzieję na pomoc, staje do walki i prosi o godne potraktowanie ciała po śmierci. Achilles zabija go i bezczęści zwłoki, wlokąc je za rydwanem. Pokazuje heroizm w chwili klęski (Hektor) i granicę, za którą wielkość zamienia się w pychę (Achilles).
- Priam u Achillesa: stary król nocą przychodzi do obozu wroga, całuje ręce zabójcy syna i prosi o wydanie ciała Hektora; Achilles, wzruszony myślą o własnym ojcu Peleusie, zgadza się i przyznaje czas na pogrzeb. Heroizm pokory i człowieczeństwa – obaj bohaterowie na chwilę wznoszą się ponad wojnę i własny los.
- Pojedynek Parysa z Menelaosem (opcjonalnie): Parys, sprawca wojny, ratuje się z walki tylko dzięki Afrodycie i unika odpowiedzialności. Kontrprzykład: brak heroizmu pozwala lepiej zobaczyć, czym jest postawa Hektora.

KONTEKSTY DO WYBORU

LITERACKI

POLECANY

***Kamienie na szaniec*, Aleksander Kamiński**

Rudy, Alek i Zośka porzucają młodzieńcze plany dla konspiracji i akcji sabotażowych, a Rudy mimo tortur gestapo nie wydaje przyjać. Postaw ich obok Hektora, Priama i Patroklosa – honor i lojalność znaczą tu więcej niż własne życie.

LITERACKI

***Antygona*, Sofokles**

Antygona wie, że za pochowanie brata zapłaci życiem, i mimo to działa, bo wierność prawu boskiemu i rodzinie jest dla niej ważniejsza niż ocalenie. Ten sam mechanizm co u Hektora: bohater nie zmienia losu, lecz przyjmuje jego konsekwencje z godnością – kontekst pokazuje, że antyk widział wielkość człowieka właśnie w postawie wobec nieuchronnego.

LITERACKI

Pieśń o Rolandzie

Roland w wąwozie Roncevaux długo odmawia wezwania pomocy rogiem, a gdy w końcu w niego zadmie, jest już za późno; umiera zwrócony twarzą ku Hiszpanii, oddając rękawicę Bogu. Średniowieczny rycerz dziedziczy homerycki wzór herosa przyjmującego śmierć w imię honoru, ale jego heroizm ma już sens religijny – dobre porównanie: honor i sława Hektora kontra wierność Bogu i władcy u Rolanda.

FILOZOFICZNY

Grecka koncepcja fatum (moira) i ideał sławy pośmiertnej

W świecie Homera każdy ma przydzieloną miarę życia, której nie zmieniają nawet bogowie, a jedyną nieśmiertelnością dostępną człowiekowi jest sława trwająca w pamięci potomnych. Ten kontekst tłumaczy, dlaczego Hektor i Achilles wybierają walkę: heroizm jest odpowiedzią na świat, w którym śmierć jest pewna, a pamięć – jedyną nagrodą.

3

Mapa wypowiedzi

1

Teza: heroizm to świadome podjęcie walki mimo pewności klęski – człowiek nie pokonuje losu, ale zachowuje wobec niego godność.

2

Hektor: pożegnanie z rodziną i decyzja o walce z silniejszym przeciwnikiem jako wybór honoru ponad życie.

3

Achilles: świadomy wybór krótkiego, sławnego życia oraz Priam ryzykujący wszystko dla ciała syna – różne twarze heroizmu.

4

Kontekst: *Kamienie na szaniec* (Aleksander Kamiński) – Rudy, Alek i Zośka porzucają młodzieńcze plany dla konspiracji i akcji sabotażowych, a Rudy mimo tortur gestapo nie wydaje przyjaciół. Postaw ich obok Hektora, Priama i Patroklosa – honor i lojalność znaczą tu więcej niż własne życie.

5

Wniosek: w literaturze antyku wielkość człowieka mierzy się nie zwycięstwem, lecz postawą wobec nieuchronnego.